

НЕ БЫЛО Б ШЧАСЦЯ, ДЫ НЯШЧАСЦЕ ПАМАГЛО

...Канстанцінавіч, калгасны каваль, гаспадарку трымаў вялікую: толькі авечак дзясятка паўтара — на чале з Тайфунам.

Гэта, як вы разумееце, баран. Разумных сярод іх, паводле Кандрата Крапівы, «наогул жа няма». Тайфун быў якраз недурны, працавіты. Кожны дзень, у прыватнасці, ён шліфаваў сваё баявое майстэрства — то на варотах, то на суседскай альтанцы, то на дубе, да якога прывязваў гаспадар... Аднак людзей — пры ўсёй сваёй ваяўнічасці — ніколі не чапаў. Наадварот, рады быў кожнаму прыходу суседскай дзяўчыні Наташы, якая частавала яго пернікамі. Альбо другой суседкі, цёткі Сцяпанаўны (у яе, праўда, не тое што перніка, снегу зімой не выпрасіш)... Дык тая прыйдзе па ваду да кавалёвай студні, напоўніць ведры, — баран як з-пад зямлі... Рогі настаўляе, разганяецца і па іх... «Каб ты здох, чорт рагаты!» — крычыць тая Сцяпанаўна і зноў набірае ваду...

Вечна п'янага цялятніка Мішаню (той, было, не далаўзаў да хаты — засынаў дзе-небудзь ля плота) Тайфун таксама не паважаў, але ж каб біць — ды божа барані! Баран яму «масаж» рабіў (то-бок з задавальненнем па ім таптаўся), мог яшчэ «гарошкам» пацыпаць.

«Бач, разбіраецца ў людзях... Не горш за розных псіхалагаў», — гаворыў пра яго каваль. І як у ваду глядзеў.

Рэч у тым, што была ў яго дарослая дачка, і да яе, вядома ж, заляцаліся кавалеры. Найболей — два: адзін — з мясцовых, са шматдзетнай сям'і, разумны, працавіты, другі — з райцэнтара, багаты, адзіны сыноч у бацькоў...

Таня душой гарнула да першага, і бацька гэты выбар падтрымліваў. А вось маці...

— Дачушка, што тая любоў, — уголас разважала яна, — калі ў хлопца за душой ні капейкі... Кутка свайго няма, прафесіі таксама няма (калі ён тую вучобу скончыць, калі зарабляць пачне?)... Ты думаеш, лёгка ўсё нажыць? За ім ты будзеш працаваць з ранку да вечара, як я за бацькам... А як за багацейшага ды за гарадскога пойдзеш, — лягчэй заживеш, паддзішся неяк, прывыкнеш.

Таня гэтыя маналогі слухала (бо матуля ж дрэннага не параіць?), але ж каб выбар зрабіць... Ну ніяк не магла — нечага ўсё не хапала.

...Хто ведае, колькі б так цягнулася, калі б не адзін выпадак. Нейк пад вечар прыехаў да яе кавалер з райцэнтара. Авечкі ў хляве ўжо былі, Тайфун гуляў па дварышчы. Заўважыў нечаканага гасця, а той — яго, абодва насцярожыліся — трохі падумалі. А потым баран з хуткасцю японскай «хонды» рвануўся з месца, падскочыў да спуджанага кавалера, але не ўдарыў — проста вырваў з рук букет гваздзікоў і ўзяўся жаваць.

Хлопец тым часам стаў адступаць да брамкі, да сваіх чырвоных «жыгулёў», што стаялі на вуліцы.

Адкрыў дзверцы, сеў у машыну, але ж пакуль дрыжачай рукой заводзіў яе, Тайфун выплонуў недаедзены букет і... пайшоў у наступ: з усёй сілы ўдарыў рагамі ў жыгулёўскае крыло, а на развітанне яшчэ і ў бампер...

Недзе праз гадзіну жаніх той прыехаў да кавалёвай хаты яшчэ раз — ужо з бацькамі, для таго, каб спагнаць грошы на рамонт кузава.

Што там за размова была — ніхто не чуў. Вядома толькі, што страты пацярапеламу кампенсавалі спачатку сам гаспадар, а потым і ягоная дачка, бо аддала кавалеру ўсе яго падарункі...

А ў хуткім часе і замуж выйшла за люблага сэрцу вясцоўца. Яны добра жывуць, і калі ў Тацяны нехта пытае пра сакрэт сямейнага шчасця, яна са смехам адказвае, што, відаць, не было б яго, тога шчасця, калі б не баран.

Алена Несцяронок,

г. Докшыцы.

ВЕРУ ЛЮБОМУ ЗВЕРУ...

Да карабейнікаў (вулічных гандляроў) стаўленне ў нас дваякае: адны адмахваюцца, абыходзяць за вярсту, другія шчыра спачуваюць, бо нялёгка ж праца... Напэўна, таму гэтыя работнікі са сваімі торбамі-бауламі па-ранейшаму з'яўляюцца то дома ў нас, то па месцы работы.

...У тым горадзе і нейкі час яны заходзілі не толькі на прадпрыемствы, але і ў будынак райвыканкама. Ну чаму б і не, калі работнікі яго цікавяцца рознымі навінкамі, да таго ж — людзі і нябедныя, і досыць шчодрыя...

Дык вось аднойчы (ні ахоўнікаў, ні прапускной сістэмы яшчэ не было) у вестыбюль райвыканкама заходзіць чарговы карабейнік. Тут жа, на першым паверсе, сустракае нейкага чыноўніка — прадстаўнічы такі, пры гальштуку...

— Шаноўны, а купіце жонцы сваёй падарунак, — звяртаецца да яго гандляр. (На тое, што гэты бізнес забаронены, увагі мала звярталася.)

— Ды з задавальненнем, — кажа той, — але зараз часу не маю... Вы падніміцеся на чацвёрты паверх, зайдзіце ў кабінет нумар сем. Там шмат што ў вас купяць. Скажыце: я накіраваў. А завуць мяне Мікалай Іванавіч.

— Шчыры дзякуй, — кінуў яму карабейнік і паспяшыў у бок лесвіцы. Па ёй на чацвёрты паверх са сваім нялёгім баулам і час ад часу адпачываючы, ён «запоўз»-такі на чацвёрты паверх, пайшоў па доўгім калідоры.

Вось ён, нарэшце, той самы сёмы кабінет. На дзвярах пад лічбай нейкая таблічка яшчэ, але ж добра стаміўшыся, чытаць яе прадпрымальнік не стаў: «нацягнуў» на твар дзяжурную ўсмешку, пераступіў парог.

Кабінет аказаўся досыць прасторны, і сядзелі ў ім пяць чалавек. Што здзівіла крыху — мужчыны. «Значыць, і сярод іх (Мікалай Іванавіч хлусіць не будзе, бо навошта яму?) сустракаюцца аматары шопінгу», — падумаў карабейнік. А там...

— Вітаю вас, — пачаў «выступленне» ён, смела расчыніўшы дзверы. — Дазвольце прапанаваць для вашых каханых жанчын касметыку, парфумерыю, прылады для кухні... Прамаўляючы гэты даўно завучаны маналог, карабейнік стаў выцягваць з баула ўзоры сваіх тавараў, прычым кожны расхвальваў ну проста да нябесаў!

— Мужык, а ты адрас не збытаў? — перапыніў яго адзін з чыноўнікаў.

— Не, гэта ж кабінет нумар сем, я не памыліўся?
— Не...

— Дык якраз сюды мне параіў зайсці Мікалай Іванавіч. Ён, відаць, ваш начальнік?

— А, Мікалай Іванавіч, — твары «пакупнікоў» адразу ж пасвятлелі, — тады давайце, раскажыце пра свой тавар. Можна, мы нешта і купім.

На здзіўленне «карабейніка» ўсе слухалі яго і вельмі ўважліва, і не моўчкі, а калі ўсе дзялогі скончыліся, самы цікаўны спытаў:

— А калі мы ўвесь ваш тавар забяром, зніжка будзе?

— Вы жартуеце, — засумняваўся прадавец, — наўрад ці возьмеце ўсё.

— Ды якія там жарты? Бяром, оптам... Ці — дакладней — канфіскуем, а замест грошай дадзім вам копію вопісу.

— Не маеце права, — западозрыўшы няладнае, «карабейнік» стаў ціснуцца да дзвярэй. Але адыход яму быў адрэзаны.

— Вы ў сваёй справе, відаць, навічок, ці ўпершыню ў нашым горадзе? — удакладніў той самы цікаўны. — Інакш нелегальны тавар ніколі б не прыйшлі прадаваць падатковым інспектарам... Хоць бы шылду на дзвярах прачыталі... Так што сядайце, будзем з вамі акт складаць.

...Шлях у вялікі бізнес пачынаўся ва ўсіх па-рознаму. Непрыемнасцяў і хапала, і хапае ў кожнага. А найбольш у тых, хто схільны многае браць на веру.

Анатоль Палынскі,

г. Берасіно.

РУХАВІК ПАДВЁЎ

...Лён некалі нашы жанчыны рвалі рукамі, вязалі ў снапкі, састаўлялі ў кучкі для прасушкі. Потым мужчыны ды падлеткі на конях звозілі яго на ток, дзе здабывалася ляннае сям'я: галоўкі льну «расціраліся» паміж драўляных валкоў, якія прыводзіў у рух так званы Зідок — серабрысты рухавічок вытворчасці завода імя Дзяржынскага.

Абслугоўваць гэтую тэхніку зусім няцяжка было: усяго і клопату, што час ад часу падліваць бензіну, падмазваць восі валкоў ды заводзіць... А далей — стой сабе ды любуйся, як завіхаюцца працаўніцы-жанчыны.

Карацей — панская работа ў Сцяпана была. Не дзіва, што ад такой яго ўсё часцей стала на подзвігі цягнуць — на лобшчы.

Адну саламяную ўдаву — таксама: спеліся неяк. А каб выкраіць час на лагічны працяг адносін, Любка (звычайна перад абедзенным перапынкам) замест аднаго снапка, як быццам выпадкова, брала ў рукі... тры (маўляў, сцапіліся, чэрці), сунула ў валкі, тья іх «пражаваць» не маглі — пас звальваўся, рухавік спыняўся.

— Рамонт, — камандаваў «механік», і жанкі, як тья птушкі, адразу ж разляталіся хто куды. Некаму з даённай трэ было збегаць на пашу — падаіць каровак, некаму — накарміць дзяцей, мужоў, парасят, ды і самім нешта з'есці...

Не спяшалася хіба Любка, бо куды — мужыка і дзяцей няма, а скаціна ж нідзе не дзенецца — пачакае.

Як, здавалася, і жонка таго «механіка»: яна збірала пешта на стол, чакала свайго сужэнца наладнаваць — і адзін раз, і другі, і трэці...

Муж свае спазненні тлумачыў коратка:

— Матор падвёў: рамантаваць прыйшлося.

Але ж вёска не без пільных людзей: згледзелі яны, што ў Любкі са Сцяпанам службовы раман, ды і данеслі пра гэта жонцы. Тая падчас чарговага «рамонт» наведлася на ток...

«Уляцела» тады Любцы па першае чысло! І мужу не меней: жонка гнала яго дамоў, як таго палоннага — з крыкам, з праклёнамі...

Вясцоўцы, што назіралі за «шэцем», усяго і казалі:

— Ну што ты зробіш: Зідок падвёў.

Іван Сіманёнак,

г. Паставы.

**Рубрыку вядзе
Валянціна ДОЎНАР.**

ПРАЦАВАЦЬ У ВОДПУСКУ... ДАЗВАЛЯЕЦЦА?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дарэчы, паняцце «надомная праца» ў кодэксе даўно існуе. У чым адрозненне ад дыстанцыйнай? Надомны работнік прывязаны да канкрэтнага месца — месца жыхарства або гаража, майстэрні (і бакі, заключаючы дагавор, гэта агаворваюць). Той, хто працуе дыстанцыйна, больш вольны ў гэтым плане: выконваць заданні ён можа хоць на лецішчы, хоць у іншым горадзе.

Працоўныя рукі «ў арэнду»

Наймальнікам хочучы таксама дазволіць пераводзіць супрацоўнікаў на іншую работу ці да іншага наймальніка на тэрмін да шасці месяцаў на працягу года. Зрабіць гэта можна будзе з пісьмовай згоды работніка.

— Часта на перыяд падбору кандыдата на нейкую вакансію наймальнік пераводзіць на гэту пасаду іншага спецыяліста як выконваючага абавязкі. І не факт, што, калі патрэбнага работніка знойдуць, таго, хто выконваў яго абавязкі, пакінуць на прадпрыемстве. Таму мы хочам урэгуляваць гэты момант, — тлумачаць у ведамстве. — Калі работніка часова пераводзяць на пасаду, якая аплатаецца ніжэй, то за ім будзе захоўвацца заробак, як на папярэднім месцы. Іншымі словамі, супрацоўнік не панясе ніякіх страт. А наймальнік тым часам падбярэ належнага кандыдата.

Фота БелТА

ДАВЕДКА

Апошнія змены ў Працоўны кодэкс унесліся ў 2014 годзе. Колькасць дазволенаў звывшурочных гадзін павялічылі са 120 да 180 у год, а ІП і мікраарганізацыям далі права заключаць тэрміновыя працоўныя дагаворы. Тады ж работнікам, што знаходзяцца ў вымушаных водпусках, дазволілі працаваць па сумяшчальніцтве поўны дзень. Змены датычыліся таксама сацыяльных водпусках без захавання заробку: па рашэнні наймальніка яны могуць быць дадзены на неабмежаваны тэрмін.

Што да часовага пераводу да іншага наймальніка, то гэта актуальна, напрыклад, для галіны будаўніцтва. Часам адзін наймальнік адпраўляе сваю брыгаду да іншага на перыяд выканання пэўнага аб'ёму работ. Такім чынам фірма можа не набіраць штат, калі працоўныя рукі патрэбны на непрацяглы тэрмін.

Яшчэ адна прапанова — дазволіць падчас водпуску на асноўным месцы працаваць па сумяшчальніцтве поўны дзень.

— Больш за ўсё гэта датычыцца сітуацый, калі педагогі ўладкоўваюцца летам выхавальцамі ў дзіцячыя лагеры. У настаўнікаў водпуск вялікі — 56 календарных дзён. Але па цяперашнім заканадаўстве яны могуць працаваць у гэты час у іншым месцы толькі палову дня. Гэта не падыходзіць ні педагогам, ні кіраўніцтву лагераў, — апісвае сітуацыю Валянціна Маслоўская. — Верагодна, правам працаваць у водпуску па сумяшчальніцтве захоўваць скарыстацца не толькі настаўнікі.

Такая магчымасць застаецца і за работнікамі, якія знаходзяцца ў вымушаных водпусках па ініцыятыве наймальніка. «Мы прапануем больш гнуткасці ў працоўных адносінах, усё, каб наймальнік мог хутка рэагаваць на змены ў эканоміцы і вытворчасці, каб кадры выкарыстоўваліся рацыянальна», — адзначаюць у міністэрстве.

Больш часу для вучобы

Чакаецца яшчэ некалькі змен у водпусках. Тым, хто завочна атрымлівае вышэйшую адукацыю, на час устаноўчай і лабараторна-экзаменацыйнай сесіі прапануюць даваць водпуск да 30 календарных дзён. Цяпер столькі дзён даюць толькі на трэцім і наступных курсах, а на першым і другім максімум — 20 дзён.

Пашыраць пералік сітуацый, калі заключаецца тэрміновы працоўны дагавор. Напрыклад, з тымі, хто ўладкоўваецца па сумяшчальніцтве са згоды бакоў, з тымі, каго бяруць на выбарныя пасады, на час выканання сезонных работ.

Сярод прапановаў — забараніць неабгрунтавана адмаўляць у заключэнні працоўнага дагавора адзіночым татам. Цяпер гэта норма датычыцца толькі адзіночых маці. Неабгрунтавана адмовіць нельга будзе таксама выпускнікам ліцэяў, каледжаў і ўніверсітэтаў, якія адносяцца да катэгорыі сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў, асоб з асаблівасцямі развіцця.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.